

L'hospital dels pobres

Pati central de l'Hospital de Santa Caterina de Girona (c.1970).

Mentre un raig de sol...

«El poble devot de Déu, mediant el poder diví, per cert fundà l'Hospital que contemples aquí. Complert el nombre de mil dos-cents anys, Aquesta casa fou fundada l'any dotzè. Mentre un raig de sol brillarà en aquest món, Crist serà alimentat en aquesta casa dels pobres.»

Inscripció llatina en una làpida que hi hagué a l'Hospital de Santa Caterina, vestigi del primitiu edifici de 1211.

Per a consol i remei

«Tiene por objeto este Hospital albergar a los pobres enfermos que acuden a él para consuelo y remedio de sus dolencias, admitiéndose a cualquier persona que sea natural o habitante de la Ciudad y Provincia, ya también procedente de cualquier otro punto, por cuya circunstancia o razón tiene el nombre de Hospital General.»

Informe dels administradors de l'Hospital de Santa Caterina redactat l'any 1848 i transcrit en el volum sisè del Llibre d'Acords del centre.

Hi hagué un primer hospital de Santa Caterina, en un descampat a la riba esquerra de l'Onyar, arran del camí que avui és el carrer Ultònia de Girona. S'anomenava l'Hospital dels Pobres i s'hi acollien malalts des de començament del segle XIII. Enderrocat per necessitats de defensa de la ciutat, fou construït el nou en el lloc actual, entre 1666 i 1679.

L'edifici té una elegant façana barroca i un acollidor pati central, poblat d'oloroses magnòlies i decorat amb esgrafiats dissenyats per Josep M. Busquets l'any 1928. Per una porta del pati s'entra a la farmàcia, que conserva la col·lecció de pots d'apotecari més important de Catalunya: 360 peces blanques i blaves dels segles XVI al XVIII. Al capdamunt de l'escala monumental que mena del pati al primer pis, s'obre el vestíbul amb les parets decorades amb arrambadors de ceràmica. Les rajoles, fabricades en el taller barceloní de Llorenç Passoles, artífex de les de l'Hospital de la Santa Creu, escampen per passadissos i sales les sanefes geomètriques en blanc i verd –un blanc d'escuma i un verd d'aigües profundes– repetides amb la rítmica alternança de les onades del mar.

Aquest noble edifici es va anar reciclant al llarg dels anys. El 1885 passà a dependre de la Diputació i tenia 100 llits repartits en dues grans sales. En el decurs del segle XX va culminar la seva evolució i va assolir una progressiva especialització, amb més de 160 llits repartits en cinc àrees. Oferia un servei de qualitat i de comoditat màxima al bell mig de Girona: la gent podia anar-hi a peu a totes hores, sense entrebancs burocràtics, per veure un malalt, per visitar el metge o per fer-se operar. No deu haver-hi cap gironí de mitjana edat que no conservi algun record d'aquest centre que ha atès les demandes sanitàries de dotzenes de generacions.

Aquesta activitat es va acabar al final del segle XX. Ja durant els anys trenta i cinquanta hi hagué dos intents frustrats de convertir l'hospital en seu de la Diputació. A partir d'ara, després d'una renovació espectacular, serà la seu de la Generalitat a Girona.

A la futura nova seu de la Generalitat a Girona s'hi van atendre i acollir durant més de tres segles **milers de malalts**

S. MARTÍ

Darreres de l'Hospital de Santa Caterina des de la Gran via de Jaume I (c.1970).

El règim hospitalari del segle XIX

«Tiene dicho hospital dos médicos para visitar los enfermos, turnando alternativamente por meses este cargo. Dichos médicos no residen en el hospital y su obligación consiste en visitar el que es de mes dos veces al día dichos enfermos con inclusión de sus familiares siempre que lo estén, una a las seis de la mañana y otra a las dos de la tarde, cuyas horas quedan así cuerdamente dispuestas a fin que en tiempo oportuno y con buen arreglo puedan tomar los enfermos las medicinas y alimento correspondiente y para que en el decurso de mañana y tarde haya lugar de administrar despacio los sacramentos que se mandaren, y ejecutar las demás diligencias de sangrías, lavativas, etc. que sean necesarias.

Igualmente hay un cirujano con destino a la curación de llagas y demás correspondiente a su facultad, el cual tampoco reside en el hospital y está en obligación de visitar y curar una vez cada día los enfermos que le corresponden. Tiene además el hospital para toda prevención dentro la casa y en calidad de familiares un practicante de medicina y uno de cirugía, y por su cargo

quedan en obligación de visitar al amanecer los enfermos y asistir en la hora de darles las medicinas, a fin de evitar equivocaciones y prevenir los lances que puedan haber ocurrido por no deber darla a alguno o convenir de mudársela; han de visitar otra vez los enfermos en la hora de pasarles la comida y cena para precaucionar todo daño o equivocación. Y por último deben estar prontos y a mano en cualquier instante del día para las ocurrencias que se ofrezcan, por cuyo motivo no podrán salir de casa sino por sólo desahogo, paseo o diligencia, y aún dividiéndose el tiempo entre los dos, de manera que nunca quede la casa sin la custodia de uno u otro, y por la noche jamás les será libre de hacerlo después de tocadas las primeras oraciones.»

Ordenances de l'Hospital de Santa Caterina.
Manuscrit sense data conservat a l'arxiu del
Dr. Francisco Muntanya, director del centre a partir
de 1831. El document pertany a la Fundació Rafael Masó.